# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

**Державний обліковий номер:** 0821U101983

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 30-06-2021

**Статус:** Захищена

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:**

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Бондарчук Оксана Юріївна
2. Bondarchuk Oksana Yu.

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Вид дисертації:** доктор філософії

**Аспірантура/Докторантура:** так

**Шифр наукової спеціальності:** 053

**Назва наукової спеціальності:** Соціальні та поведінкові науки. Психологія

**Галузь / галузі знань:**

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Не застосовується

**Дата захисту:** 30-06-2021

**Спеціальність за освітою:** Психологія

**Місце роботи здобувача:** Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

**Код за ЄДРПОУ:** 02125295

**Місцезнаходження:** вул. Пирогова, 9, м. Київ, 01030, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## III. Відомості про організацію, де відбувся захист

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** ДФ 26.053.033

**Повне найменування юридичної особи:** Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

**Код за ЄДРПОУ:** 02125295

**Місцезнаходження:** вул. Пирогова, 9, м. Київ, 01030, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

**Повне найменування юридичної особи:** Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

**Код за ЄДРПОУ:** 02125295

**Місцезнаходження:** вул. Пирогова, 9, м. Київ, 01030, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## V. Відомості про дисертацію

**Мова дисертації:**

**Коди тематичних рубрик:** 15.31.31

**Тема дисертації:**

1. Ґенеза сором'язливості у дітей дошкільного віку
2. Genesis of shyness in preschool children

**Реферат/анотація:**

1. Дисертація присвячена теоретико-експериментальному дослідженню ґенези сором'язливості у дітей дошкільного віку. Проведено аналіз філологічної, філософської, психолого-педагогічної літератури присвяченої проблемі дослідження. Проаналізовано основні підходи (біологічний, соціальний, особистісний) та напрями (психодинамічний, гуманістичний, біхевіоральний, трансакційний) дослідження сором'язливості як психологічного утворення особистості. Зазначено, що у вітчизняній психології сором'язливість вивчалась як властивість особистості, особистісна риса та соціально-набута модель поведінки дошкільника. Сформульовано визначення сором'язливості у дошкільному віці як психологічного утворення, що супроводжується неспецифічними та неадекватними для дошкільного віку неконтрольованими фізіологічними реакціями (почервоніння, пітливість, прискорене серцебиття) та емоційно-поведінковими (хования за дорослого, мовчазливість, соціальні страхи, ніяковіння, стурбованість, уникання соціальної

взаємодії, самотність та ін.) систематичними, ситуативними чи вибірковими виявами дитини у ситуаціях соціальної взаємодії, особливо з незнайомими людьми. Поглиблено знання про особливості становлення та розвитку сором'язливості особистості, яка включає в себе фізіологічний (прискоренне серцебиття, почервоніння обличчя, важке дихання, пітніння долонь), афективний (нервово-психічна напруга, постійне занепокоєння, стурбованість, тривога, стан дистресу, страх, почуття самотності), когнітивний (постійний аналіз власної поведінки, негативне самооцінювання та думки про власну неповноцінність, ілюзорно-негативне сприйняття соціального ставлення) та поведінковий (уникання зорового контакту, хаотичність рухів, інтровертованість, соціальна ізольованість, мовчазливість, низька комунікативність) компоненти, які є соціально та психологічно обумовленими. Обґрунтовано специфіку становлення сором'язливості у дітей дошкільного віку. Виявлено, що сором'язливість може зумовлюватися раннім чи невідповідним дитячому віку процесом соціалізації, соціальною ізольованістю, особистісною незначущістю, стилем виховання у родині чи фіксацією «ярлика сором'язливості» на дошкільника, наявністю особистісних страхів, фізичних вад, конфліктом між реальним та ідеальним «Я», низькою самооцінкою, недовірою до себе. Спираючись на одержані кількісні результати щодо вияву сором'язливості у дошкільному віці й враховуючи визначені психологічні критерії, показники та ґенезу досліджуваного явища, обґрунтовано модель психологічного супроводу зниження сором'язливості дошкільника, яка дозволила наочно презентувати динамічний аспект зменшення сором'язливості, що виявляється у взаємозв'язку таких складових моделі як профілактична діяльність психолога з батьками і вихователями та корекційна робота з дошкільниками.

2. The dissertation is devoted to the theoretical and experimental study of the genesis of shyness in preschool children. The analysis of philological, philosophical, psychological and pedagogical literature devoted to the research problem is carried out. The main approaches (biological, social, personal) and directions (psychodynamic, humanistic, behavioral, transactional) research are analyzed of shyness as a psychological formation of personality. It is noted that in domestic psychology, shyness has been studied as a personality trait, personality trait and socially acquired model of preschooler behaviour. The definition of shyness in preschool-age as a stable psychological formation, accompanied by nonspecific and inadequate for preschool uncontrolled physiological reactions (redness, sweating, palpitations) and emotional-behavioral (hiding behind an adult, taciturnity, social fears, awkwardness, unrest, avoidance of social interaction, loneliness, etc.) systematic, situational or selective manifestations of the child in situations of social interaction, especially with random people. In-depth knowledge of the peculiarities of the development of personality shyness, which includes physiological (rapid heartbeat, flushing, shortness of breath, sweating palms), affective (mental stress, constant anxiety, worry, anxiety, distress, fear, feelings), cognitive (constant analysis of one's behaviour, negative self-esteem and thoughts about one's inferiority, illusory-negative perception of social attitude) and behavioural (avoidance of eye contact, chaotic movements, introversion, social isolation, silence, low communicativeness) components and social psychologically conditioned. The specifics of the development of shyness in preschool children are substantiated. It was found that shyness can be caused by early or inappropriate childhood socialization process, social isolation, personal insignificance, family upbringing style or fixing a "label of shyness" on the preschooler, the presence of personal fears, physical defects, the conflict between real and ideal “I", low self-esteem, self-doubt. Based on the obtained quantitative results on the manifestation of shyness in preschool age and taking into account certain psychological criteria, indicators and genesis of the studied phenomenon, the model of psychological support of shyness reduction in preschoolers is substantiated, which allowed presenting components of the model such as educational and counselling activities of a psychologist with parents and educators and correctional and developmental work with preschoolers.

**Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:**

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:**

**Підсумки дослідження:**

**Публікації:**

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:**

**Зв'язок з науковими темами:**

## VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Волошина Валентина Віталіївна
2. Voloshyna Valentyna V.

**Кваліфікація:** д. психол. н., 19.00.07

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Харченко Наталія Валентинівна
2. Kharchenko Nataliia V.

**Кваліфікація:** д. психол. н., 19.00.07

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Цибуляк Наталя Юріївна

2. Tsybulyak Natalya Yuriyivna

**Кваліфікація:** к. психол. н., 19.00.07

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Рецензенти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Мозгова Галина Петрівна

2. Mozghova Halyna P.

**Кваліфікація:** д. психол. н., 19.00.04

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Отич Дар'я Дмитрівна

2. Otych Daria Dmytrivna

**Кваліфікація:** к. психол. н., 19.00.07

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради** Матвієнко Олена Валеріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні** Матвієнко Олена Валеріївна

**Відповідальний за підготовку облікових документів**

**Реєстратор**

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності** Юрченко Т.А.